

Jubileji

**PROF. DR. RADIVOJ BOBIČ,
DR. MED., 90-LETNIK**

Srečko Herman

Prof. Bobič je 21. 9. 2007 praznoval visok življenjski jubilej – 90-letnico rojstva. Od prve pionirske generacije slovenskih ortopedov je še edini živeči ortoped. Ob tej priliki sem se še vedno zelo vitalnim profesorjem pogovarjal o njegovi življenjski poti: o rodbini, šolanju, dejavnosti med okupacijo, strokovnem delu, delovanju v Slovenskem zdravniškem društvu in ustanavljanju Združenja ortopedov Alpe-Jadran ter o življenju v tretjem življenjskem obdobju ... Poudaril je, da je v tem starostnem obdobju zelo dragoceno dobro zdravje in počutje, za kar je v njegovem primeru poleg dobrih genov zaslužna tudi soproga gospa Sonja (Sonja Bobič, magistra farmacije, je bila dolga leta namestnica direktorja lekarne v Kliničnem centru).

»Rojen sem bil 21. 9. 1917 v Mozirju. Družina se je namreč zaradi 1. svetovne vojne iz Mirna pri Gorici, preselila v Mozirje. Po vojni smo se vrnili domov v Miren. Osnovno šolo sem obiskoval v Mirnu pri Gorici in to ravno v letih, ko je italijanski fašizem začel kazati svoje zobe in nastopati proti Slovincem. Iz mirenske šole so izgnali slovenske učitelje, zamenjali so jih z italijanskimi, ki pa sploh niso znali slovensko. Oče me je poslal v tako imenovano pripravnico v Gorico, to je bil internat, kjer so slovenske kandidate za srednjo šolo učili italijanščine in drugih predmetov zaradi sprejemnega izpita za gimnazijo. No, sprejemni izpit sem potem napravil in se vpisal v gimnazijo. Iz tega časa mi je v spominu, da me je neko nedeljo oče iz Gorice odpeljal v Miren in posadil doma lipo in ta je zrasla v veliko drevo, ki kljubuje še danes. Gimnazijo sem obiskoval 2 leti, nato pa zaradi gospodarskih težav ostal doma. Oče, ki je bil pravnik, je odklonil, da bi delal za fašiste in zato izgubil službo. Preživljali smo se s čebelarstvom in kmetijstvom. Tako sem zgubil 5 let in se pričel pripravljati za 6. gimnazijo. Uspelo mi je, da sem opravil vse izpite, naslednje leto pa še izpite za 7. gimnazijo, tako da sem se lahko vpisal v 8. gimnazijo in redno maturiral julija 1938. leta. Nato sem vpisal medicino na Univerzi v Padovi. Zanimivo je, da

so prvič pod Italijo v tajništvu univerze napisali moj priimek Bobič s č, s strešico. Seveda pa to ni ostalo neopaženo na izpitu iz biologije. Pri vsakem izpitu so bili trije člani komisije, od katerih je bil eden glavni eksaminator. Eden od članov je opazil moj priimek in me začel spraševati, ali nimam italijanskega državljanstva. Ko sem rekel, da imam, je rekel, zakaj pa potem ne pišete svojega priimka brez strešice po italijansko. Moral sem povedati, da je to dediščina mojih prednikov, ki mi je nihče ne more vzeti. Izpit smo nadaljevali. Ta izpit sem zaključil z oceno 24/30 (najboljša ocena je bila 30/30, najnižja še pozitivna pa je bila 18/30). Leta 1940 so me aretirali zaradi protidržavne dejavnosti in sem prišel na 2. tržaški proces. Tam je bilo mojega študija v Padovi konec.

Med mladimi Slovenci na Tržaškem in Goriškem so ukrepi fašistične Italije sprožili odpor. Pomembno je bilo med mladino širiti slovensko narodno zavest. Za organizacijo TIGR so vedeli le nekateri, vendar so bili tudi ostali pripravljeni tvegati zapor in še kaj več. Tako so ob aretaciji pri meni našli 2 radijska aparata, k sreči je oče 3 avstrijske pištole iz 1. svetovne vojne še pravočasno oddal v prave roke. Po aretaciji 25. 10. 1940 je sledilo dolgotrajno zasliševanje na posebnem sodišču za zaščito fašistične države. V celici z menoj je bil zaprt tudi pravnik dr. Slavoj Slavik. Ta mi je razkril veliko življenjskih resnic, med drugim mi je tudi razložil: »Če imajo trdne dokaze proti tebi, potem si z zanikanjem in lažjo ne boš pomagal, ampak si boš le škodil. Treba je poiskati okoliščine, s katerimi svojo krivdo zmanjšaš, če se ne moreš prikazati povsem nedolžnega.« No, jaz sem bil na tem procesu sojen in so me poslali v internacijo, kjer sem ostal do kapitulacije Italije septembra 1943. Po kapitulaciji se nas je več Slovencev zglasilo pri vojni misiji NOV v Bariju. Dodeljen sem bil v GRUMO military hospital, ki so jo vzdrževali zavezniki in kjer so zdravili ranjene partizane. Tam sem se naučil precej kirurgije, neki kapetan anesteziolog pa me je naučil za takrat sodobne anestezije. Od tod trditev prof. dr. Darinke Sobanove, da sem bil prvi jugoslovanski anesteziolog. Obvladal sem narkozo z etrom, izvedel pa sem tudi prvo intubacijo, čeprav sem bil leta 1944 še študent. Do konca 2. svetovne vojne sem ostal nato v tej bolnišnici. Ko pa je bilo vojne konec, sem preko Cetinja pripotoval v Beograd in tam nadaljeval medicinske študije ter v decembru 1946 končal medicino.

Po končanem študiju sem januarja 1947 prišel v Ljubljano in se zaposlil na Ortopedski kliniki v Ljubljani, kjer sem ostal do upokojitve. Specialistični izpit iz ortopedije sem opravil 14. 8. 1954.

Poleg rutinskega dela, ki ga je bilo ogromno tako v ambulantah kot na kliniki, sem se zanimal za diagnostiko in zdravljenje anomalij kolka pri otrocih. Tako sem 4. 6. 1973 zagovarjal svojo doktorsko disertacijo z naslovom: Prva znamenja nepravilnosti v razvoju kolkov. Leta 1958 sem bil izvoljen za asistenta na Medicinski fakulteti v Ljubljani, leta 1974 sem bil imenovan za docenta ortopedije in leta 1979 sem bil izvoljen v naziv profesorja za ortopedijo. Dolga leta sem bil šef oddelka B Ortopedske klinike v Ljubljani.

V letu 1978 je prof. Mota iz Vidma v Italiji dal pobudo za sodelovanje ortopedov na regionalni ravni. Zdru-

žiti je hotel furlanske, slovenske in avstrijske oz. koroške ortopedce. Ker sem znal italijansko, sem bil imenovan za predstavnika slovenskih ortopedov. Oktobra 1978 je bilo prvo srečanje italijanskih (furlanskih), avstrijskih in slovenskih ortopedov v Lignanu. Organizator je bil prav prof. Mota iz Vidma, med organizatorji in ustanovitelji pa so bili še prim. Wachter iz Šmohorja (Hermagorja na Koroškem), prof. Buchner iz Stolz Alpa in jaz iz Ljubljane. Vseh udeležencev takrat je bilo skoraj 100. Ta srečanja so nato postala tradicionalna in bila vsako leto v drugi deželi. Kasneje so se temu združenju Alpe-Jadran pridružili še madžarski kolegi, tako da se je skupina imenovala Alpe-Jadran-Panonija in nato še v zadnjem desetletju kolegi iz Slovaške. Na koncu se je skupina imenovala Alpe-Jadran-Panonija-Tatre. Poleg strokovnih in prijateljskih stikov zdravnikov sosednjih dežel pa je imelo srečanje tudi politični pomen. Vsaka skupina zdravnikov je namreč govorila v svojem jeziku. To pa je pomenilo, da se je slovenska beseda slišala tako na avstrijskem Koroškem kot v Furlaniji. Slovenske ortopedce sem v tem združenju zastopal do upokojitve, za menoj pa je to funkcijo opravljal prof. Srečko Herman.

Strokovno sem se izpopolnjeval v Italiji, Angliji, sodeloval pa sem tudi v Jugoslovanskem združenju ortopedov in travmatologov. Udeležil sem se številnih domačih in tujih kongresov, en mandat pa sem bil tudi predsednik Slovenskega ortopedskega združenja.

Avstrijsko združenje za ortopedijo in ortopedsko kirurgijo me je 1. 12. 1979 imenovalo za dopisnega člana in septembra 2006 za častnega člana njihovega združenja.

Leta 1945 sem bil odlikovan z medaljo za zasluge za narod, leta 1948 z redom dela III. stopnje in leta 1977 z redom dela z zlatim vencem.

V moji starosti človeku ne ostane veliko, še vedno pa imam rad čebele in delo na vrtu. Mnogo sem planinaril in do osemdesetega leta smučal.

Zaenkrat uslug našega zdravstva ne potrebujem, po vsem govorjenju in pisanju sodeč pa me je vendarle strah, da jih bom kdaj rabil.«

Prof. Bobiču iskreno čestitamo ob 90. jubileju z najboljšimi željami za naprej ter z zahvalo za njegov prispevek k razvoju slovenske ortopedije.

Nove knjige

PRIKAZ

Otrok, družina

Pavle Kornhauser in sod.: *Zagotovimo našim otrokom mladost brez telesnega kaznovanja*. Zveza prijateljev mladine Slovenije in Svet Evrope, Ljubljana 2007.

V uvodu piše sicer, da je Zbornik prispevkov domačih in tujih strokovnjakov namenjen predvsem starejšim, vendar kot strokovnjakinja za duševno zdravje

zelo priporočam knjigo vsem strokovnjakom in administrativnim delavcem, ki poklicno skrbijo za dobrobit otrok.

Zbornik je nastal kot plod delovanja Foruma zoper telesno kaznovanje otroka v družini, ki je bil ustanovljen pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije leta 2005 na pobudo profesorja Pavla Kornhauserja. Forum je razvil številne dejavnosti, namenjene odpravljanju telesnega kaznovanja otrok v družini, in je z ozaveščanjem na različnih ravneh že vplival na vzgojne vzorce v slovenskih družinah.

Sestavke so napisali domači in tuji avtorji. V knjigi se povezujejo slovenske izkušnje s teoretičnimi prispevki. Pomembna sestavina knjige so dokumenti – priporočila, pravni akti, ki govorijo o zaščiti otrok pred telesnim kaznovanjem. Knjiga je izredno dobra kombinacija različnih pristopov k obravnavi vprašanja telesnega kaznovanja otrok – pravnega, zdravstvenega, socialnega, psihološkega, raziskovalnega. Prispevki, ki so jih napisali občani, dajejo knjigi posebno vrednost in svežino.

Všeč mi je bilo, da je kljub internacionalnosti – prispevki tujih avtorjev, komponenta Sveta Evrope, teksti v angleščini (seveda tudi v slovenskem prevodu) – pričujoča knjiga dokument slovenskega prostora. Ni abstraktna razprava o telesnem kaznovanju in odpravljanju le-tega, temveč je vpeta v naš prostor in govori o pojavu v Sloveniji.

K temu v veliki meri prispeva anketa, ki jo je izvedel Forum zoper telesno kaznovanje otroka v družini. Prikaz podobe v Sloveniji temelji na 1223 izpolnjenih vprašalnikih o telesnem kaznovanju otrok v domačem okolju, na katerega so odgovarjali starši iz vse Slovenije. Prostor ne dovoljuje, da bi predstavila rezultate ankete v podrobnostih, vendar je stvarnost Slovenije dokaj zanimiva. Morda le podatek: »Izsledki raziskave kažejo, da je 68,5 % sedanje generacije staršev doživelo telesno kazen v svojem otroštvu; v vlogi staršev jih je pri lastnih otrocih občasno uporabilo 37,1 %, med njimi 0,6 % pogosto. Dobra tretjina anketiranih podpira pravno prepoved kaznovanja otrok, druga tretjina jo odklanja in tretja tretjina je neopredeljena.« Raziskava je prva te vrste v Sloveniji in bolj kot strokovni teksti opozarja na potrebo po zaščiti otrok pred telesnim kaznovanjem v družini.

Telesno kaznovanje se osvetljuje tudi z vidika kršenja otrokovih pravic. Morda je bolj kot otrokove pravice zgovoren in opozorilen citat »Ljudi ni dovoljeno tepsti. Tudi otroci so ljudje.« Zanimivo je, da smo do tepeža otrok mnogo bolj strpni kot do fizičnega napada na odrasle osebe. Pri tepežu žensk soglašamo s tako imenovano ničelno toleranco, pri telesnem kaznovanju otrok pa smo kompromisni. Čim manjši, čim bolj nemočni in neboljani so otroci, tem bolj se nagibamo k temu, da sta udarec po ritki ali klofuta morda le učinkovita in zato primeren način vzgoje.

O trpinčenju otrok je pričel v Sloveniji govoriti in pisati profesor Kornhauser že leta 1979 v okviru Derčevih dnevov. Nekateri so tedaj mislili, da je ta pojav značilen za kapitalistični svet in pri nas (tedaj v socializmu) nikakor nima takih razsežnosti, da bi kazalo na široko govoriti o njemu. Kmalu se je na žalost izkazalo, da ni tako.